

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงหาความสัมพันธ์ เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวาน โดยศึกษาในกลุ่มตัวอย่างคือ ครอบครัวที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีอนามัยตำบลบ้านสวน ที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 จำนวน 189 ครอบครัว และมารับการรักษาที่คลินิกโรคเรื้อรัง สถานีอนามัยตำบลบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลจากการศึกษาได้นำเสนอในรายละเอียดด้วยตารางประกอบ การบรรยาย แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนสมาชิกครอบครัวและผู้ป่วยเบาหวาน
2. การจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวาน
3. ปัจจัยทำนายที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็น

เบาหวาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนสมาชิกครอบครัวและผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนสมาชิกครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างครอบครัวที่มีสมาชิกเป็นเบาหวาน จำนวน 189 ครอบครัว พบว่าอายุเฉลี่ยของตัวแทนสมาชิก 47 ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 61.9) มีสถานภาพคู่ (ร้อยละ 73.5) ความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วยเบาหวานเป็นบุตรมากที่สุด (ร้อยละ 40.2) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 97.9) การศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 48.1) ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างไม่มีโรคประจำตัว (ร้อยละ 59.3) มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด (ร้อยละ 45.5) กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ครอบครัวเฉลี่ย 18,820 บาท รายได้ต่ำสุด 5,000 บาท รายได้สูงสุด 55,000 บาท ครอบครัวส่วนใหญ่รายได้พอใช้จ่าย (ร้อยละ 63) จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5 คน จำนวนสมาชิกครอบครัวสูงสุด 17 คน จำนวนสมาชิกครอบครัวต่ำสุด 2 คน รูปแบบครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยาย (ร้อยละ 59.8) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลตัวแทนสมาชิกในครอบครัว ($n=189$)

ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ ($\bar{X} = 47.04$, $SD = 1.191$) Min 23 ปี, Max 77 ปี		
20-30 ปี	20	10.58
31-40 ปี	38	20.11
41-50 ปี	50	26.45
51-60 ปี	54	28.57
61 ปีขึ้นไป	27	14.29
2. เพศ		
หญิง	117	61.90
ชาย	72	38.10
3. สถานภาพ		
คู่	139	73.50
โสด	39	20.60
หม้าย	6	3.20
แยกกันอยู่/ หย่า	5	2.60
4. ความเกี่ยวข้องกับผู้ป่วย		
บุตร	76	40.2
สามี	44	23.30
ภรรยา	42	22.20
น้อง	11	5.80
หลาน	8	4.20
แม่	2	1.10
พี่	2	1.10
อื่น ๆ	4	2.10
5. ศาสนา		
พุทธ	185	97.90
อิสลาม	3	1.60
คริสต์	1	0.50

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. การศึกษา		
ประถมศึกษา	86	45.50
มัธยมศึกษา	47	24.90
ปริญญาตรี/ เทียบเท่า	22	11.60
อนุปริญญา/ อาชีวศึกษา	13	6.90
ไม่ได้รับการศึกษา	3	1.60
สูงกว่าปริญญาตรี	18	9.50
7. โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	112	59.30
ความดันโลหิตสูง	35	18.50
เบาหวาน	11	5.80
ไขมันในเลือดสูง	6	3.20
โรคหัวใจ	3	1.60
โรคไต	1	0.50
โรคมะเร็ง	1	0.50
อื่น ๆ	20	10.60
8. อาชีพ		
รับจ้าง	86	45.50
ค้าขาย	47	24.90
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	22	11.60
รับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	13	6.90
เกษตรกรรวม	3	1.60
อื่น ๆ	18	9.50

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของตัวแทนสมาชิกในครอบครัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
9. รายได้ครอบครัว (บาท) ต่อเดือน ($\bar{X} = 18,820$, $SD = 12458.73$)		
Min 5,000 บาท, Max 55,000 บาท		
ต่ำกว่า 10000	66	34.92
10001-25000	63	33.33
25001-50000	37	19.58
50001 ขึ้นไป	23	12.17
10. ความพอเพียงของรายได้		
พอใช้จ่าย	119	63.00
ไม่พอเพียง	55	29.10
มีเหลือเก็บ	15	7.90
11. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน) ($\bar{X} = 5.15$, $SD = 2.415$) Min 2 คน, Max 17 คน		
2-5 คน	121	64.03
5-10 คน	63	33.33
10 คนขึ้นไป	5	2.64
12. ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวขยาย	113	59.80
ครอบครัวเดี่ยว	76	40.20

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย

สมาชิกครอบครัวที่เป็นเบาหวานจำนวน 189 คน อายุเฉลี่ย 60 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 57.1) ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวานเฉลี่ย 7.2 ปี ระดับน้ำตาลในเลือดเฉลี่ย 160.84 มล./ดล. ระดับน้ำตาลน้อยที่สุด 68 มล./ดล. ระดับน้ำตาลสูงสุด 460 มล./ดล. การรักษาปัจจุบันส่วนใหญ่ด้วยวิธีการรับประทานยาเม็ด (ร้อยละ 81) ระยะเวลาการนัดหมายของแพทย์มากที่สุด 8 สัปดาห์ (ร้อยละ 42.3) ทุกคนมีสิทธิ์ในการรักษาพยาบาล (ร้อยละ 100) สิทธิ์ในการรักษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า (บัตรทอง) (ร้อยละ 81.5) การเดินทางไปรับการรักษาส่วนใหญ่

ผู้ป่วยไปคนเดียว (ร้อยละ 53.4) และส่วนใหญ่ใช้วิธีเดินทางโดยรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 83.6) การมารับการรักษาส่วนใหญ่ใช้เวลา 15-30 นาที (ร้อยละ 91.5)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกครอบครัวผู้ป่วยเป็นเบาหวานที่ 2 ($n=189$)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ ($\bar{X} = 60.69$, $SD = 9.615$) Min 40 ปี, Max 82 ปี		
40-50 ปี	28	14.81
51-60 ปี	56	29.63
61-70 ปี	55	29.10
71 ปีขึ้นไป	50	26.46
2. เพศ		
ชาย	66	34.9
หญิง	123	65.1
3. ระยะเวลาที่เป็นเบาหวาน ($\bar{X} = 7.20$, $SD = 6.17$) Min 1 ปี, Max 35 ปี		
น้อยกว่า 5 ปี	82	43.38
5-10 ปี	71	37.57
มากกว่า 10 ปี	36	19.05
4. ระดับน้ำตาลในเลือด ($\bar{X} = 160.84$, $SD = 56.72$) Min 68 mg./dl, Max 460 mg./dl		
60-100 มล./ คล	11	5.82
101-126 มล./ คล	42	22.23
126-180 มล./ คล	98	51.85
มากกว่า 180 มล./ คล	38	20.10
5. วิธีการรักษาเบาหวานในปัจจุบัน		
รับประทานยาเม็ด	153	81.00
รับประทานยาเม็ดและฉีดยา	24	12.70
ฉีดยา	8	4.20
ควบคุมอาหาร	4	2.10

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย	จำนวน	ร้อยละ
6. การนัดหมายของแพทย์		
2 สัปดาห์	5	2.7
4 สัปดาห์	41	21.7
8 สัปดาห์	80	42.3
12 สัปดาห์	60	31.7
อื่น ๆ	3	1.6
7. มีสิทธิ์ที่ใช้ในการรักษาพยาบาล		
บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า	154	81.5
บัตรประกันสังคม	11	5.8
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	24	12.7
8. การเดินทางไปรับการรักษาไปกับใคร		
ไปคนเดียว	101	53.4
ไปกับญาติ	85	45.0
ไปกับเพื่อนที่ป่วยเป็นเบาหวาน	1	0.5
อื่น ๆ	2	1.1
9. วิธีการเดินทางไปรับการรักษา		
รถจักรยานยนต์/ รถยนต์	158	83.6
รถประจำทาง	20	10.6
เดิน	7	3.7
อาศัยไปกับรถคนอื่น	4	2.1
10. ระยะเวลาเดินทางจากบ้านถึงสถานบริการ		
15-30 นาที	173	91.5
31-45 นาที	15	8.0
46-60 นาที	1	0.5

ส่วนที่ 2 การจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวาน

ข้อมูลด้านการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวาน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการจัดการของครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 120 ครอบครัว (ร้อยละ 63.49) รองลงมาคือระดับต่ำ 36 ครอบครัว (ร้อยละ 19.04) และระดับสูง 33 ครอบครัว (ร้อยละ 17.46) ($\bar{X} = 59.46$, $SD = 16.08$) เมื่อแยกรายด้านพบว่า การจัดการของครอบครัวด้านการควบคุมโรคเบาหวานอยู่ในระดับปานกลาง 120 ครอบครัว (ร้อยละ 63.49) รองลงมาคือระดับต่ำ 36 ครอบครัว (ร้อยละ 19.04) และระดับสูง 33 ครอบครัว (ร้อยละ 17.46) ($\bar{X} = 30.486$, $SD = 9.475$) ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง 114 ครอบครัว (ร้อยละ 60.31) รองลงมาคือระดับสูง 45 ครอบครัว (ร้อยละ 23.81) และระดับต่ำ 30 ครอบครัว (ร้อยละ 15.87) ($\bar{X} = 28.97$, $SD = 7.61$) คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้ความรุนแรงของโรคของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 18.55$, $SD = 12.99$) การทำหน้าที่ของครอบครัวอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 107.65$, $SD = 11.60$) และเครือข่ายทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 50.16$, $SD = 10.13$) ($N = 189$) รายละเอียดดังตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวาน ($n = 189$)

การจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิก ในครอบครัวเป็นเบาหวาน	$\bar{X}$	SD	ระดับ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
การจัดการของครอบครัวโดยรวม	59.46	16.08	สูง	33	17.5
			กลาง	120	63.49
			ต่ำ	36	19.04
การจัดการของครอบครัว รายด้าน ด้านการควบคุมโรคเบาหวาน	30.48	9.47	สูง	33	17.5
			กลาง	120	63.49
			ต่ำ	36	19.04
การจัดการของครอบครัว รายด้าน ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว	28.97	7.61	สูง	30	15.87
			กลาง	114	60.31
			ต่ำ	45	23.81

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรการรับรู้ความรุนแรงของโรคของ
ครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัว เครือข่ายทางสังคม และการจัดการของ
ครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวาน ($n = 189$)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	Possible range	Actual range	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
การรับรู้ความรุนแรงของโรค ของครอบครัว	189	0-80	3-68	18.55	12.99
การทำหน้าที่ของครอบครัว	189	36-144	68-141	107.65	11.60
เครือข่ายทางสังคม	189	30-120	34-101	50.16	10.13
การจัดการของครอบครัวที่มี สมาชิกในครอบครัวเป็น เบาหวาน	189	23-92	25-91	59.46	16.08

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทำนายที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัว เป็นเบาหวาน

ปัจจัยทำนายที่มีอิทธิพลต่อการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็น
เบาหวานความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ป่วย เพศของผู้ป่วย การรับรู้ความรุนแรงของโรคของ
ครอบครัว การรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ รูปแบบครอบครัว รายได้ของครอบครัว การทำหน้าที่ของ
ครอบครัว เครือข่ายทางสังคม และระบบบริการสุขภาพ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
อายุของผู้ป่วย เพศของผู้ป่วย การรับรู้ความรุนแรงของโรคของครอบครัว การรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ
รูปแบบครอบครัว รายได้ของครอบครัว การทำหน้าที่ของครอบครัว เครือข่ายทางสังคม และระบบ
บริการสุขภาพ ตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม ได้แก่ การทำหน้าที่ของครอบครัว
เครือข่ายทางสังคม และการรับรู้ความรุนแรงของโรคของครอบครัว โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก
กับการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($r = .502, r = .307, r = .260; p < .001, p < .001, p < .001$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 6 และ ตารางที่ 7

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงค่าความสัมพันธ์ตัวแปรที่ศึกษา

การจัดการของครอบครัว	1	2	3	4	5	6
1. อายุของผู้ป่วย	1	.277**	.004	-.080	.119	.083
2. การรับรู้ ความรุนแรงของโรคของครอบครัว		1	-.031	.097	.200**	.260**
3. รายได้ของครอบครัว			1	.007	.179*	.038
4. การทำหน้าที่ของครอบครัว				1	.110	.502**
5. เครือข่ายทางสังคม					1	.307**
6. การจัดการของครอบครัว						1

** $p < .01$

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพอยท์ไบซีเรียล (r_{pb}) แสดงค่าความสัมพันธ์ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	การจัดการของครอบครัว	
	r	p
1. เพศ	.038	.607
2. รูปแบบครอบครัว	.089	.224
3. การรักษาที่ผู้ป่วยได้รับ		
- การรับประทานยาเม็ด	-.010	.887
- ยาฉีด	-.077	.293
- รับประทานยาเม็ดและยาฉีด	.022	.768
4. ระบบบริการสุขภาพ		
- สิทธิประกันสังคม	.056	.442
- สิทธิบัตรทอง	-.127	.082
- สิทธิข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	.125	.086

** $p < .01$

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรทำนายทำหน้าที่ของ
ครอบครัวครอบครัว เครือข่ายทางสังคม และการรับรู้ความรุนแรงของโรคของ
ครอบครัวกับการจัดการของครอบครัว ($n = 189$)

ตัวแปรทำนาย	β	SE.B	Beta	R^2	R^2 change	t	p-value
การทำหน้าที่ของ ครอบครัว	22.998	2.997	.461	.252	.252	9.534***	.000
เครือข่ายทางสังคม	.352	.097	.222	.316	.064	3.060***	.000
การรับรู้ความ รุนแรงของโรคของ ครอบครัว	4.237	1.508	.171	.344	.028	2.027***	.005
$R^2 = .344$							
Adjusted $R^2 = .334$							
$F = 32.359$							
ค่าคงที่	30.895	9.703				3.184	.000

* $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า การทำหน้าที่ของครอบครัว เครือข่ายทางสังคม และการรับรู้ความรุนแรงของโรคของครอบครัว มีความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับการจัดการของครอบครัวที่มีสมาชิกเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถทำนายการจัดการครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ได้ร้อยละ 33.4 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย เท่ากับ 9.703

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรทำนาย พบว่า การทำหน้าที่ของครอบครัว สามารถทำนายการจัดการครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นเบาหวานได้มากที่สุด รองลงมาเป็นเครือข่ายทางสังคม และการรับรู้ความรุนแรงของโรคของครอบครัวตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{การจัดการของครอบครัว} = & .461 (\text{การทำหน้าที่ของครอบครัว}) + .222 (\text{เครือข่ายทางสังคม}) \\ & + .171 (\text{การรับรู้ความรุนแรงของโรคของครอบครัว}) \end{aligned}$$